

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

4. Cilt

Mayıs — Haziran 1965

5 - 6. Sayılar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
FETİH VE FÂTİH ÜZERİNE	67
<i>Doç. Dr. Faruk K. TİMURTAŞ</i>	
"BAŞKALARININ VERMEDİĞİNİ MİLLET YAPAR" KAMPANYASINA DAİR BİR HUTBE	69
Hazırhyan : <i>Ragıp İMAMOĞLU</i>	
TERAKKİNİN SIRRI	71
<i>Mehmet ÂKİF</i>	
İSLÂMDA BÂTİL İNANIŞIN YERİ YOKTUR	72
<i>Mehmet ÇİFTÇİ</i>	
DİNİMİZ, MÜSLÜMANLARI KİN TUTMAKTAN ŞİDDETLE MEN EDER	76
<i>Ahmet SERDAROĞLU</i>	
İSLÂM DİNİ İÇİN REFORM BAHİS KONUSU OLAMAZ	80
<i>Fahri KUTLUAY</i>	
MÜŞAVERE VE DİNİ ESERLER İNCELEME KURULU KARARLARINDAN	82
İMAM - ÖĞRETMEN İŞBİRLİĞİNİN KÖY KALKINMASINDA SAĞLIYACAĞI BÜYÜK FAYDALAR	83
<i>Lütfi ŞENTÜRK</i>	
DİNİ, AHLAKİ VE İÇTİMAİ KONULARIN ÖNEMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER	84
<i>Şerif KANUN</i>	
MİLLİ MÜCADELE YILLARINDA DİN ADAMLARIMIZIN BAŞARILI ÇALIŞMALARI	88
SİVİL SAVUNMA KONULARI : KARA GÜNLER İÇİN HAZIRLIKLI OLALIM	89
BAŞARILI MESLEKDAŞLARIMIZ	91
OSMANLI ŞEYHÜLİSLÂMLARININ TERÂCİM-İ AHVÂLİ ...	92
(Ahmed Şemsü'd-dîn Efendi)	
FETVÂ EMİNLERİ (Ankaravî Mehmed Efendi)	93
<i>M. Vâmık Şükrü ALTINBAŞ</i>	
HABERLER	94

DİNİMİZ, MÜSLÜMANLARI KİN TUTMaktan ŞİDDETLE MEN EDER

Ahmet SERDAROĞLU

Bu konuda :

I — Arapça'da Hikd kelimesi ile ifade edilen kin'in anlamı ve tarifini, II — Menşei ve sebeplerini, III — Âfet ve zararlarını, IV — Kurtuluş çarelerini ele alacağız.

I — Hikd nedir?

Hikd, kin demektir. Yâni dargın olduğunuz bir kimsenin dâima fenalığını istemek ve bunun için fırsat gözetmektir.

Bu, vicdanlarımızı saran, yakamızı kolay kolay kurtaramadığımız içtimaî hastalıklardan biridir.

II — Menşei :

1 — Bu hastalık bazan hasetten doğar. Bir kimse, çekemediği adama bir şey olmayınca, yâni başına bir kötülük gelmeyince ona kin tutmaya başlar.

2 — Asıl menşei gadab ve hiddettir. Herhangi bir kimsenin kendi hakkındaki zararlı hüküm, söz veya hareketine kızmaktan doğar. O anda kendisine bir şey yapamayınca, ona kin tutmaya başlar.

Gadab ile aralarındaki farka gelince: Gadab ve hiddet, ânî olarak gelir. Yapacağını yapar ve zâil olur gider. Fakat kin öyle değildir. O ciğerde yerleşen verem mikrobu gibi, kalbin derinliklerinde yerleşip pusuya yatan, sinsi sinsi fırsat gözetleyen ahlâk bozucu bir mikroptur.

III — Kin tutmanın zararları :

1 — Kin tutmanın zararları hem tutanın kendisine, hem de karşısında olana ve dolayısıyla topluma raci'dir.

Çünkü kin besleyen insan, öğ almak için, fırsatı ya bulabilir, ya da bulamaz. Eğer fırsat ve imkân bulamazsa, hayatını kötü kuruntular ve fena düşüncelerle huzursuzluk içinde kıvranmakla geçirir. Eğer eline fırsat geçerse, karşısında olanı mahv u perîşân eder. Bu kez intikam sırası ona geçer ve ondan kendisini savunma zarureti hâsıl olur. Bu sefer kendisi de perîşân olur. Böylelikle üç günlük ömrü heder olur gider.

2 — Dâima ona bir iyilik geldiği vakit üzülmür, fenalık geldiği vakit sevinir. Bu ise tamamen nifak âlâmetidir. Aynı zamanda Resûlü Ekrem (S.A.) Efendimiz bir hadîsinde : "*Mü'mine musîbet geldiği vakit sevin-*

me, *Allahu Teâlâ seni de o belâ ile ibtilâ eder.*" buyurduğu gibi, kendi başına da aynı felâketin gelmesine sebep olur.

Bazı kimseler hasımlarına bir felâket geldiği vakit: Bu benden, benim bedduamdandır, derler de: o felâketin o kişi hakkındaki neticelerini bilmezler. Bu yanlış bir görüştür. Bazı felâketler bazı kimselere bir ceza olarak gelirse de bazıları için ayn-ı rahmettir. Nitekim Celâlü'd-Dîn-i Rûmî Mesnevî'sinde şöyle bir hikâye anlatır :

"Kadının biri dâima erkek çocuk doğurur, fakat bunlar altı ay sonra ölürler. Böylece tam yirmi çocuk toprağa verdi ve çok üzüldü. Üzüntülü bir gecesinde rüyâda Cennet'i ve Cennet'teki sarayını gördü. Kendisine denildi ki : Bu saraya gelmek için fazla ibâdet etmek lâzımdı. Halbuki sen ibâdetinde biraz tembel idin. Allâhu Teâlâ sana dünyada o felâketi verdi ve doğan çocuklarını aldı da o sayede bu makamı kazandın."

Hulâsa kin, şematet denen bu nifak hastalığını doğurur.

3 — Dargın olduklarımızla, görüşmeme, konuşmamayı doğurur. Halbuki dînimizde dünya işleri için üç günden fazla küs durmak yoktur.

4 — Dâima ona karşı kibirlenmeyi ve onu hor görmeyi gerektirir.

5 — Aleyhinde yalan söylemek, gıybetini yapmak, sırrını açıklamak, istihza etmek, haksız yere eziyet etmek, bu sebeple sıla-i rahmi kesmek, (dostluk ve akrabalık bağlarını koparmak), borcunu ödememek ve helallaşmamak gibi bir çok fenalıkları doğurur.

6 — Mağfîret olmamasına da sebep olur. Çünkü Resûl-i Ekrem Efendimiz mağfîretin sebeplerini, bu gibi hastalıklardan uzak kalmaya ta'lîk etmiş ve bir hadîsinde : "*Şu üç hasletten bir tanesi kimde bulunmazsa, Allah onu mağfîret eder. Onlar da : Allah'a ortak koşmak, sihir ve kindir*" buyurmuştur. Tevbe edinceye kadar kin tutanların ameli Al-lâh'a ref' olmaz.

Esasen o adama kin tutması adilâne bir hükümden dolayı ise, bu kat'iyen caiz değildir. Zulmünden dolayı olursa, caiz ise de affetmek daha evlâdır.

IV — Kurtuluş çareleri :

Fertlerin huzurunu selbedip cemiyetin tesanüt ve düzenini bozan bir çok haram şeylerin irtikâbına sebep ve fenalıkların esasını teşkil eden bu hastalığın İslâm ahlâkına uymadığı meydandadır. Nitekim İslâmiyetten önce Arap Yarımadasında durum bu iken Resûl-i Ekrem bu gibi kötü huyları kökünden söküp atmış, yerlerine iyilik, fazilet ve güzel huyları öğreterek yerleştirmiş ve kin tutmağı nifak alâmeti sayarak,

المؤمن ليس بحقود = Mü'min kinci olmaz." Yâni kin beslemek mü'mine yakışmaz; ona yakışan affedip bağışlamaktır, buyurmuştur.

Demek ki, kin hastalığından kurtulmanın ilk çaresi bağışlayıcı ve affedici olmaktır. Affetmesini ve bağışlamasını bilen, bu hastalıktan kurtulmuş sayılır. Fakat affetmek için de bunun önemini ve faziletini bilmek gerekir :

Allahu Teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'inde Resûl-i Ekrem'e ahlâkî öğütler verirken şöyle buyurur : “ **خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ** = Afvi al (afvi tercîh et), iyilikle emr eyle (sözünü ve işini bilmeyen) cahillerden de yüz çevir (onlara boş ver)”. Diğer âyette :

وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى = Ve sizin bağışlamanız takvaya daha yakındır”. Diğer âyet-i celîlede; iyi ahlâk sahibi olup hiddet ve kinlerini yenerek insanları bağışlıyanları medhetmek üzere :

وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ = Ve gayzını, hiddet ve kinini yenenler ve insanları afvedenler, kusurlarını bağışlayanlar...” buyuruyor.

Afvi, yumuşaklığı ve tevâzuu ta'lîm etmek üzere bir hadîsinde Resûl-i Ekrem Efendimiz şöyle buyuruyor :

التَّوَّاضِعُ لَا يَزِيدُ الْعَبْدَ إِلَّا رِفْعَةً فَتَوَاضَعُوا يَرْفَعَكُمْ اللَّهُ، وَالْعَفْوُ لَا يَزِيدُ الْعَبْدَ إِلَّا عِزًّا فَاعْفُوا يَعِزَّكُمْ اللَّهُ وَالصَّدَقَةُ لَا تَزِيدُ الْمَالَ إِلَّا كَثْرَةً فَصَدَّقُوا يَرْحَمَكُمُ اللَّهُ

“Tevâzu’, alçak gönüllülük, insanı yükseltmekten başka bir şey yapmaz. Alçak gönüllü olun ki, Allah da sizi yükseltsin. Bağışlamak insanın izzet ve şerefini artırır, bağışlayın ki, Allah da sizi şereflendirsin. Sadaka, malı artırmaktan başka bir şey yapmaz. Sadaka verin ki, Allah da size rahmet etsin.”

Kini terkedip afvi teşvik eden ve ahlâkın esasını teşkil eden şu hadîsinde Peygamber Efendimiz :

أَفْضَلُ أَخْلَاقِ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَصِلُ مِنْ قَطْعِكَ وَتُعْطَى مِنْ حَرَمِكَ وَتَعْفُوا عَمَّنْ ظَلَمَكَ

“Dünya ve âhîret ehlinin en makbul ahlâkı, sana gelmeyene gitmek, vermeyene vermek ve zulmedeni bağışlamaktır.”

İşte İslâm ahlâkının esasını bu hâdis teşkil etmektedir. Hadîs-i şerif ednâdan a'lâyâ terakkî etmektedir. Gelmeyene gitmek bir fazilettir, fa-

kat samimî olmayabilir. Bunun için ikinci derecede vermeyi tavsiye eder. Vermeyene vermek, samimiyetin delilidir. Fakat bu da yalnız görünüşü kurtarabilir. Yine içeriden bir kin beslemek ihtimali var. Amma affetmek her kötülüğü kökünden siler kaldırır.

Affedenleri Allâhu Teâlâ da affeder. Hazret-i Ebû Bekr (r.a.) yakınlarından Mıstah adında birisine canı sıkıldı ve ona bir şey vermemeye yemin etti. "Sizden fazîlet sahibi ve genişliği olanlar, yakınlarına vermekten çekinmesinler; Allâhu Teâlâ'nın sizleri afv u mağfiret etmesini istemez misiniz?" meâlindeki âyet-i celîle nazil olunca Hazret-i Ebû Bekr : İsteriz yâ Rab, diyerek infaka devam etmiştir.

Hazret-i Ali : "İntikaama gücün yetiyorsa, gücün yettiğine şükr olarak onu bağışla" buyurmuştur. Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) bir gün bir dükkâna girdi, lâzım olan şeyleri paket ettirdi. Sarığının arasından parayı aradı, bulamadı, çalındığını anladı. Etrafındakiler hırsıza beddua etmeğe başlayınca, Abdullah b. Mes'ûd: "Bırakın, beddua etmeyin. Eğer darlığından ve ihtiyacından bu işi yaptı ise helâl olsun; eğer san'atı idiye, bu son günahı olsun" demiştir. İşte gerçek Müslümanlar kendilerine karşı yapılan haksızlıkları böyle bağışlar ve affederler.

Hasan-ı Basrî (rahimehullah), birisini affettirmek için sultanın huzuruna girdi ve ona Yûsuf Aleyhisselâm'ın kıssasını anlattı. Yûsuf'u nasıl kuyuya atıp sonra köle diye sattıklarını ve babalarını nasıl gam ve keder içinde bıraktıklarını ve buna karşılık Allâhu Teâlâ Yûsuf'un adını yükseltip kendisini Mısır'da hazine vekili yaptığını ve nihayet kardeşleri etrafında toplandığı vakit:

لَا تَثْرِبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

= Bugün sizi ayıplamak yok. Allah sizi mağfiret eder. O, rahmet edenlerin en merhametlisidir" dedi. Sultan affını icra etti.

Hakîmin biri de: "Birisi aleyhinde bir söz konuşur ve onu sana haber verirlerse, sen ona kızma, Cevâbında : Onun bilmediği daha nice kusurlarım var, de" demiştir.

Ne hâcet, sözü ile, işi ile bize örnek olan Resûl-i Ekrem'in durumu bizim için kâfidir. Olmadık eziyetleri yaptılar, kendisini taşla tuttular, Şa'b-ı Ebû Tâlib'de mahsur ettiler, nihayet sû-i kasedtiler, gül yanağını yarıp dişini kırdılar. Sonunda muzaffer bir kumandan olarak Mekte'yi fethettiği gün: Hepinizi affettim, buyurdu.

İşte kin tutmanın fert ve toplum olarak yukarıda saydığımız zararlarını ve affetmenin büyük mükâfatlarını düşünmek suretiyle insan bu hastalıktan kurtulmuş olur.

O halde aziz okuyucu, sende de bu hastalık varsa, bütün bunları göz önünde tutarak bu hastalığın mikrobunu izale etmeğe çalış ki, Allah da seni affetsin.